

AGRÁRGAZDASÁGI FIGYELŐ

(Gazdasági folyamatok és statisztikai eredmények)

Agrárgazdasági Figyelő
IV. évfolyam, 3. szám, 2012

2012. november 5.

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő

Bojtárné Lukácsik Mónika

lukacsik.monika@aki.gov.hu

Közreműködött

Piaci Információs Osztály (AKI)

Statisztikai Osztály (AKI)

Agrárpolitikai Kutatások Osztálya (AKI)

Pénzügypolitikai Osztály (AKI)

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Főigazgató: Dr. Kapronczai István

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (+36 1) 476-3060

Fax: (+36 1) 217-7037

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

ISSN 2063 1707

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

Tartalomjegyzék

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi.....	3
KAP 2014-2020: Vidékfejlesztés.....	3
Növénytermesztési helyzetkép.....	3
Az öntözés helyzetének alakulása.....	4
Állatvágások a hazai vágóhidakon.....	6
Termelői és feldolgozói értékesítési árak.....	7
Kiskereskedelem.....	12
Külkereskedelem.....	12
A műtrágya értékesítés alakulása 2012. I. félévben.....	13
Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete.....	14
II. Mi történt az agrárgazdaságban?.....	16
III. Szemelvények az AKI kiadványaiból.....	19
A mezőgazdasági foglalkoztatás bővítésének lehetőségei vidéki térségeinkben.....	19
Egyes perspektivikus gyümölcsfajok piaci helyzete.....	19
Magyarország élelmiszergazdasági export versenyképessége.....	20
IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok.....	21
V. Gyakran feltett kérdések.....	31

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

I. Az elmúlt negyedév legfrissebb információi

Az Agrárgazdasági Figyelő első fejezetében azokat az információkat közöljük, amelyekkel az elmúlt három hónapban gazdagabbak lettünk. Az ágazatot jellemző, az elmúlt három évre vonatkozó statisztikai adatokat a IV. fejezetben adjuk közre.

KAP 2014-2020: Vidékfejlesztés

Az Európai Bizottság javaslata alapján a 2014-2020 közötti költségvetési időszakban az uniós alapok közös keretrendszer részét képezik, ami lehetővé teszi, hogy a KAP forrásainak közel negyedét lekötő vidékfejlesztés integrált szakpolitikai eszközként működhessen. Az egyes tagállamok és az Európai Bizottság között az összes támogatási alapot magában foglaló partnerségi szerződés bevezetése a forrásfelhasználás hatékonyságának javítását célozza.

Az EB javaslata értelmében a második pillér forrása-inak 50 százalékát történelmi, 50 százalékát objektív kritériumok alapján osztanak szét a tagállamok között 2014-től, de egy-egy tagállam uniós vidékfejlesztési támogatása nem lehet kisebb, illetve nagyobb a jelenlegi összeg 90 százalékánál, illetve 110 százalékánál.

A KAP második pillére a jövőben hat prioritásra épül, amelyek hozzájárulnak a vidékfejlesztés új rendszerében kiemelt jelentőségű, a környezettel, az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésével, valamint az innovációval kapcsolatos célok eléréséhez. További elem a tagállami sajátosságok korábbinál markánsabb megjelenítése, a vidéki területek egyedi problémáinak célirányos kezelése a nagyobb, az EU által legfeljebb 90 százalékig társfinanszírozott tematikus alprogramokon keresztül. Ilyenek lehetnek például a fiatal gazdálkodók, a kisgazdaságok, a hegyvidéki gazdálkodás vagy a rövid értékesítési láncok kialakításának ösztönzése.

A rendeletben meghatározott intézkedések alapvetően a korábbi támogatási területeket viszik tovább, míg az innováció, a kockázatkezelés és az együttműködés kiemelt jelentőségűek lesznek. A kevésbé sikeres intézkedéseket (pl. a szaktanácsadási szolgáltatás vagy az üzemvezetési, helyettesítési és gazdálkodási tanácsadási szolgáltatások) összevonják.

Magyarország számára kedvező, hogy a KAP-reform iránya a különböző szakpolitikák összehangolásával, a stratégiai megközelítés érvényesítésével, a korábbinál célirányosabb és „zöldebb” támogatásokkal, valamint az innováció ösztönzésével, a kockázatok kezelésének

előmozdításával, valamint a termelők szélesebb körű együttműködésre sarkallásával is erősíti a mezőgazdaság és a vidék fejlődését. Ugyanakkor a forráselosztás mechanizmusának javasolt átalakítása Magyarország számára előnytelen, az elérhető EMVA források akár 5-10 százalékkal csökkenhetnek. Az elmaradottság hangsúlyosabb érvényesítése a források elosztásában kedvezőbb fejlesztési lehetőségeket teremthetne.

Növénytermesztési helyzetkép

A 2012. október 15-ig feldolgozott operatív jelentések szerint a tervezett őszi vetésterület 1,6 millió hektár, amely 33 ezer hektárral marad el a tavalyi évtől.

A talajelőkészítést és az őszi vetési munkákat a szárazság hátráltatta, azonban a betakarítási munkáknak kedvezett a csapadékmentes időjárás. Országszerte gondot okozott a nagy szárazság. A mezőgazdasági területet ért aszálykárok leginkább Csongrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Jász-Nagykun-Szolnok megyéket érintették. Minden idők legnagyobb területéről, több mint 1 millió 385 ezer hektárról jelentettek a termelők aszálykárt. A legjelentősebb kárt a kukorica szenvedte el, de az előrejelzések szerint a 4 millió tonna körüli kukoricatermés elég lehet az ország belső igényeinek kielégítésére.

A búza vetése október elején megkezdődött. A tervezett vetésterülete durumbúzával együtt 1,1 millió hektár, ami azonos az előző évi terület nagyságával. A megyékben 25-60 százalékban végeztek már a búza vetésével, de a rozs, árpa és triticales ennél sokkal előrébb tart.

A napraforgó és kukorica betakarítása a száraz időszak miatt az idén sokkal hamarabb megkezdődött, mint a korábbi években. A legfontosabb olajos növényünket, a napraforgót – közel az előirányozotthoz – 604 ezer hektáron takarították be a gazdák. A betakarított termés 1,3 millió tonna, amely a 2011. évhez képest 8 százalékkal marad el, az idei 2,1 tonna/hektár termés-átlag mellett. A betakarított termés 96 százaléka kerül olajipari feldolgozásra, a többi egyéb célra hasznosul.

1. táblázat: **Őszi vetés 2012. október 15-ig**

Megnevezése	Előírányzott munka	Elvégzett munka	Elvégzett munka az előírányzott százalékában
	hektár		
Őszi vetés összesen	1 678 255	968 482	57,7
Gabonafélék vetése	1 447 961	773 697	53,4
Búza (durumbúza nélkül)	1 090 236	484 342	44,4
Durumbúza	12 482	6 073	48,7
Rozs	34 734	29 327	84,4
Triticale	116 808	85 091	72,8
Őszi árpa	193 701	168 864	87,2
Repce	230 294	194 785	84,6

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Kukoricát (hibrid vetőmag nélkül) 90 százalékos készültéssel 1 millió hektárról takarították be, a termés 4 millió tonna, a termésátlag 3,9 tonna.

Silókukoricát a tervezetthez képest 7 százalékkal nagyobb területről 96 ezer hektárról, 19,3 tonna/hektár termésátlaggal, 1,8 millió tonnát takarítottak be.

Rizsből 3,6 tonna/hektár termésátlag mellett, 9 ezer tonna termett.

Burgonyából a tavalyi évhez képest 11 százalékkal nagyobb területről, 4 százalékkal kevesebb termésátlag (25,5 t/ha) mellett 560 ezer tonnát szedtek fel.

A cukorrépa 34 százalékát szedték fel a tavalyinál 34 százalékkal kisebb területről, a betakarított termésmennyiség ezidáig 246 ezer tonna, amely a tavalyi termés mennyiség csaknem fele.

Babot a tervezett területnek megfelelően, 411 hektárról, 797 tonnát takarítottak be.

Zöldségfélékből október 15-ig 43 ezer hektárról, –ami a tavalyi évhez képest 21 százalékkal kisebb terület– 706 ezer tonna termést takarítottak be.

Az alföldi gyümölcsstermelés súlya meghatározó Magyarországon. A gyümölcsök közül az alma jelentős szerepet tölt be, mert az összes hazai gyümölcsmennyiség 73 százalékát adja. A tavalyi évhez képest 86 százalékkal több (445 ezer tonna) almát szüreteltek le a gazdák. Az országos alma termésmennyiség 50 százalékát a „szabolcsi” alma teszi ki 2012-ben.

Őszi barackból 24 ezer tonna termett, ami a tavalyi hozamtól 44 százalékkal elmarad.

A leszüretelt termő szőlő mennyisége 391 ezer tonna, ami 141 ezer tonnával (27%-kal) kevesebb mint az

előző évi termés. Az egy hektárra számított 5,5 tonna termésátlag, a 2011. évitől jócskán elmarad. A szőlőtermés 97 százalékát bornak dolgozzák fel.

Az öntözés helyzetének alakulása

Az idei évben csupán a harmada hullott le az éves átlagos (550-650 mm) csapadékmennyiségnek. A hazai csapadékeloszlás rendkívül szeszélyes, a növénytermesztésben emiatt is egyre fontosabbá válik az öntözés.

Hazánk mezőgazdasági területének 98,6 százalékán csapadékgazdálkodás folyik és csak 1,4 százalékán történik vízpótló öntözés.

A vízjogilag engedélyezett öntözhető terület 194 ezer hektár, amely a tavalyi évhez képest 4 százalékkal esett vissza. Az öntözhető szántóterület 151 ezer hektárra csökkent, ami 3,5 százalékkal kevesebb mint 2011-ben. Az elmúlt években a gyümölcsösök engedélyhez kötött öntözhető területe folyamatosan növekedett, ám az idei évben az emelkedő tendencia megtört. Ez 7 százalékos visszaesést jelent a tavalyi évhez képest, az idén közel ezer hektárral kevesebb gyümölcsösre adtak ki vízjogi engedélyt. A gazdák ugyanakkora szőlő területre kértek öntözési engedélyt az idén, mint a múlt évben. Az öntözhető gyepterület a tavalyi erős növekedés után 2012-ben drasztikusan, 68 százalékkal esett vissza. A halastavak feltöltésére 23 százalékkal nagyobb területre kértek engedélyt a haltermelők, mint az elmúlt évben. Az öntözhető egyéb terület (erdő, fásítás) 4 százalékkal emelkedett. A tényleges, összes megöntö-

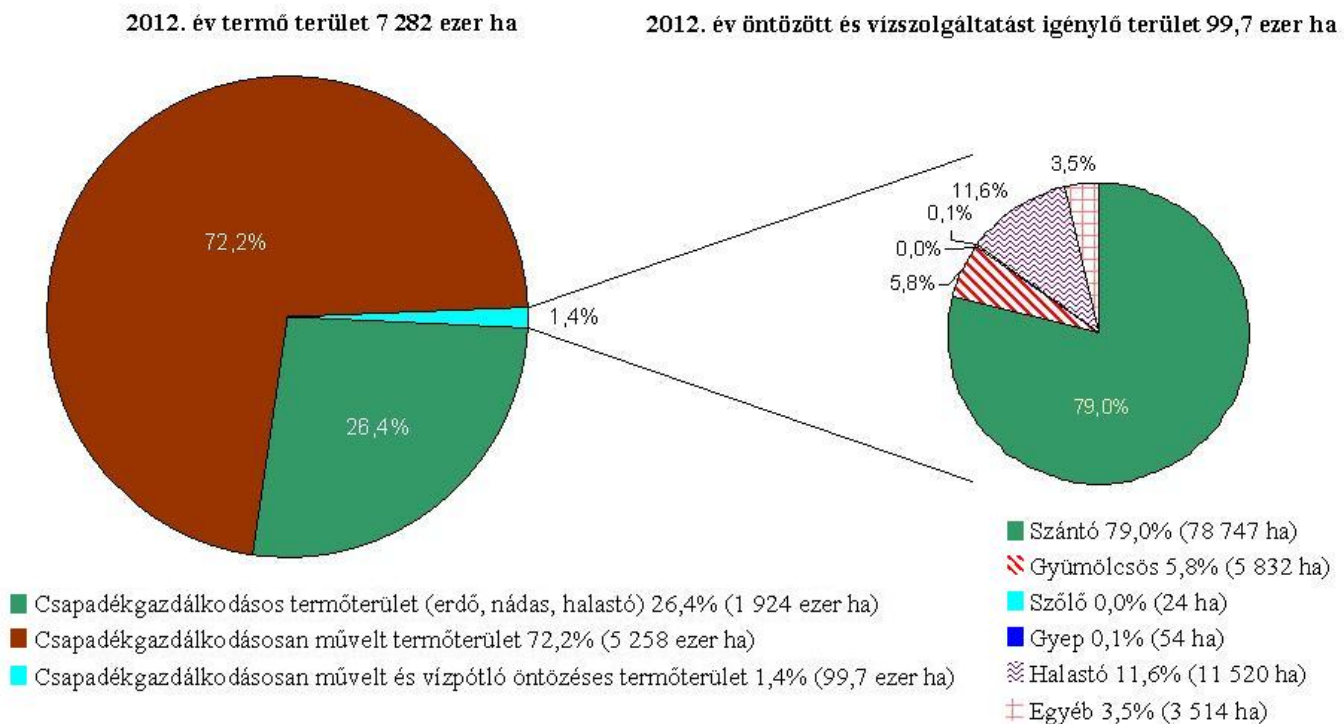
zött terület közel 100 ezer hektár, amely 25 százalékkal haladja meg az előző évit.

A hazai termelők a kora tavaszi fagyok következtében veszteséggel indultak az idei gyümölcsstermelésnek, ezért több megyében a költségek csökkentése, minimalizálása vált szükségessé a gyümölcsösök öntözése, illetve az egész évi ápolás tekintetében is. A kiöntözött vízmennyiség 2012-ben 218 millió m³ volt. Ez 33 százalékkal meghaladja a tavaly kiöntözött vízmennyiséget. A szántóterület öntözésére 122 millió m³-t, ezen belül rizs öntözésére 34 millió m³ vizet használtak fel. Leginkább az intenzíven termesztett növényekre (pl. zöldségfélék) koncentrálódik az öntözés. A zöldségfélék közül legtöbb vízmennyiséget a csemegekukoricára, zöldborsóra és paprikára öntözték ki.

Országosan a vízjogilag engedélyezett öntözhető terület mindössze 51 százalékát öntözték. Az öntözésre engedélyezett szántó 52, zöldségfélék területének 67, a gyümölcsösök 49, a szőlő területének 6, a gyepterületének 3 százalékán végeztek vízpótlást. A halastavak feltöltésére az összes felhasznált vízmennyiség 39 százalékát fordították.

A gazdálkodó szervezetek, termelők számottevően felszíni vízzel 86 ezer hektárt öntöztek. Ez a megöntözött területek 86 százalékát teszi ki. Felszín alatti vízzel 8 ezer hektárt öntöztek, leginkább Csongrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben, parti szűrésű vízzel 6 ezer hektáron Hajdú Bihar megyében töltötték fel a tavakat, a nagyfokú párolgás miatt. Az alma, körte, szilva, meggy, kajszibarack és őszibarack öntözésénél a felszín alatti víz használata a meghatározó.

1. ábra: 2012. év öntözött termőterület aránya



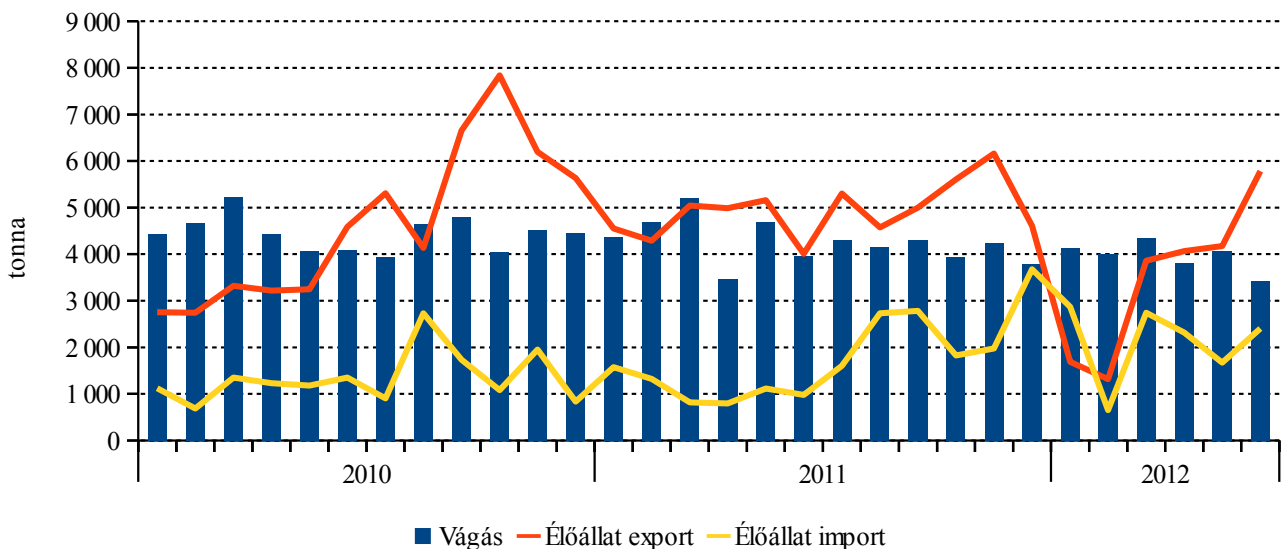
Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Állatvágások a hazai vágóhidakon

A vágóhidakon 2012. I. félévben 45 ezer darab szarvasmarhát vágtak le, ami 12 százalékos csökkenés 2011. I. félévhez képest. Élősúlyban számítva 23 793 tonnát tett ki a vágás, ami 10 százalékos elmaradás. A külkereskedelem 2012. első féléves adatai az élómarha export 69,7 százalékra csökkenését és az import 22,9 százalékos növekedését mutatják, a külkereskedelmi mérleg 11 428 tonnával romlott az előző év azonos időszakához képest. Az élő szarvasmarha behozatala főként Hollandiából, Németországból és Franciaországból történik, kivételének iránya Törökország, Ausztria és Görögország.

A szarvasmarha összlétszám a 2012. júniusi adatok szerint 733 ezer darab, ami 41 ezer darabos növekedést jelent egy év alatt. A 335 ezer egyedestehéneltszám 8 ezer darabbal nőtt a 2011. júniusi adatokhoz képest. Az állomány 2/3-a gazdasági szervezeteknél, 1/3-a egyéni gazdaságokban található. A hazai vágómarha termelés várhatóan növekszik. A szarvasmarha fajon belül a vágás csökkenés szinte minden csoportnál megmutatkozik. A legnagyobb volument adó tehének vágási darabszáma kismértékben, 0,3 százalékkal, a borjak vágása 1,4 százalékkal, a fiatal marha vágása pedig 9,5 százalékkal, emelkedett, a levágott bikák darabszáma a legjelentősebben, 46,4 százalékkal, az üszöké 16,5 százalékkal csökkent a 2011. I. félévhez hasonlítva.

2. ábra: Vágóhidak szarvasmarha vágása élősúlyban



Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Vágósertésből 2012. I. félévben 1 millió 951 ezer darabot vágtak, 10 százalékkal kevesebbet, mint az egy évvel korábbi időszakban. Az élősúly 9,1 százalékkal csökkent, a vágósúly 8,8 százalékkal volt alacsonyabb. Az élősértés-kivitel növekedett, 2012 első hat hónapjában élősúlyban 4826 tonnával, a behozatal eközben 21 668 tonnával csökkent az előző év első félévéhez képest. Az élő sertés behozatala Hollandiából, Németországból és Csehországból történik, a kivitel iránya Románia, Szlovákia és Ausztria. A hazai termelés 2012-ben várhatóan stagnál.

A sertéslétszám 2012. júniusban 2913 ezer darab volt, ami 229 ezer darabbal kevesebb, mint egy évvel

korábban. A sertésállomány 72 százalékát gazdasági szervezetek tenyésztik, a további 28 százalékát pedig egyéni gazdaságok.

A bejelentett juhvágások mennyisége a 2011. I. félévhez képest 21,3 százalékos növekedést mutat. A vágáskori átlagsúly 39 kilogramm, ami 11 százalékos emelkedést jelent. A levágott bárányok száma 42 százalékkal haladja meg az előző évit, miközben az átlagsúlyuk 24,9 kg-ról 33 kg-ra nőtt. Az anyajuh vágás 54 százalékkal nőtt a tavalyi évihez képest, de ennek mennyisége nem jelentős. A juhállomány létszáma 1 millió 168 ezer darab, egy év alatt 18 ezer egyeddel növekedett. Jellemzően inkább egyéni gazdaságokban

tartják, mint gazdasági szervezetben. Összességében a vágójuh termelés csökkenése várható.

A baromfivágás 2012. I. félévben közel 83 millió darab volt, ami egy év alatt 7,5 millió darabbal, 10 százalékkal emelkedett. Ez főként a vágócsirke vágásainak erős növekedésének következménye, ami 6 millió darabbal (10,7 százalékkal) emelkedett. A vágótyúk és kakas vágása 463 ezer darabbal (34,6 százalék)

csökkent. Vágókacsából 13 millió darabot vágtek, ami 32,2 százalékos növekedés. A liba- és pulykavágás egyaránt 17 százalékkal emelkedett a tavalyi év azonos időszakához képest.

A tyúkfélék létszáma a 2012. júniusi adatok szerint 34,7 millió darab, ami egy év alatt 8,6 százalékos csökkenés. A baromfiállomány 56 százalékát gazdasági szervezetben, 44 százalékát egyéni gazdaságban tartják.

2. táblázat: Élőállat vágások alakulása

Megnevezés	2012. I-VI.			2012. I-VI./2011. I-VI.		
	darab	élősúly tonna	vágósúly tonna	darab	élősúly	vágósúly
				Változás százalékban		
Szarvasmarha összesen	45 450	23 793	12 165	88,2	90,2	90,3
Sertés összesen	1 951 005	221 064	180 467	90,0	90,9	91,2
-ebből: anyakoca	37 056	7 719	6 389	70,5	70,7	71,3
Juh összesen	5 855	228	112	121,3	134,6	134,4
Ló összesen	100	51	30	59,2	69,6	69,2
Vágóbaromfi összesen	82 838 871	257 265	201 999	110,0	109,9	110,6
-ebből: csirke	64 167 285	147 858	116 461	110,7	112,0	112,6
tyúk és kakas	874 065	2 230	1 720	65,4	81,4	80,8
liba	2 398 213	14 347	11 079	116,6	115,4	116,3
kacsa	13 473 260	45 960	35 826	132,2	129,8	129,7
pulyka	4 386 275	62 189	48 895	116,6	120,8	122,1
Nyúl összesen	2 516 077	6 422	3 567	134,4	134,7	137,1

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Termelői és feldolgozó értékesítési árak

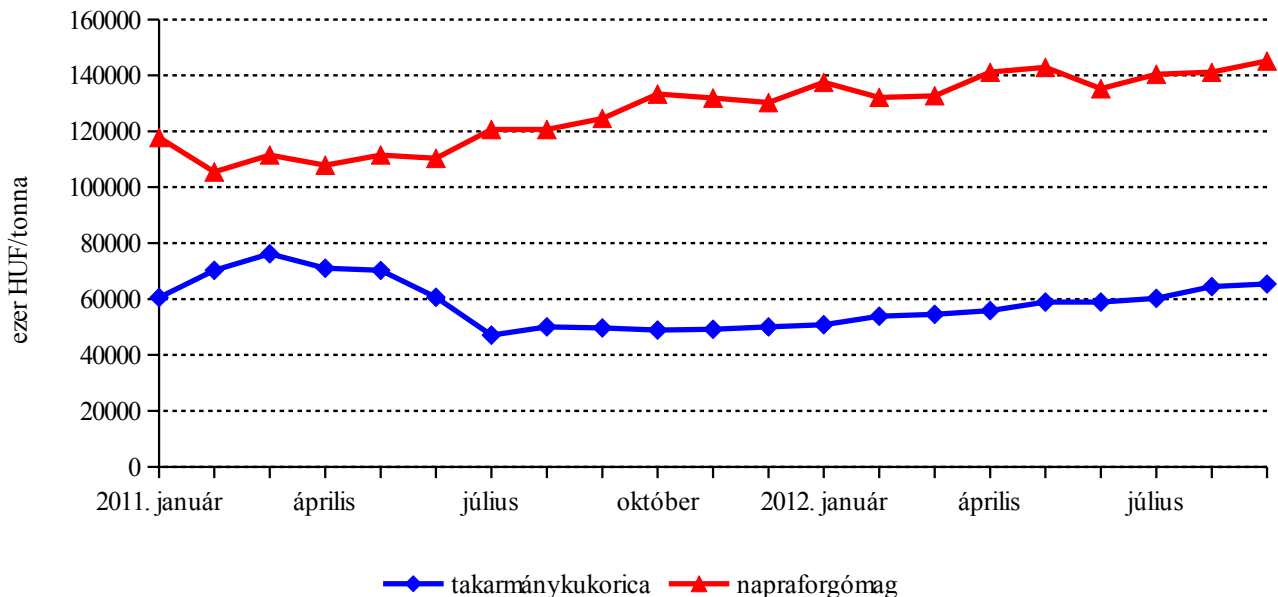
A gabonafélék piacán 2012 nyarán fordulat következett be. Júliusban az elmúlt évszázad legszárazabb és legforróbb időszaka vette kezdetét, számottevő pusztítást okozva a világ mezőgazdaságában, amire a piacok kirobbanó terményárakkal reagáltak. A chicagói árutőzsdén a búza fronthavi jegyzése június közepe és július 20. között 55 százalékkal 347 USD/tonnára emelkedett, azóta a 310-330 USD/tonna sávban hullámozik. A kukorica legközelebbi lejáratra szóló kontraktusának jegyzése ugyanebben az időszakban 325 USD/tonna történelmi csúcsra tört, majd egy hónappal később elérte a 327 USD/tonna szintet. Szeptemberben látszólag megnyugodtak a határidős piacok, az USA-ban gyors ütemben

haladó betakarítási munkák hatására 300 USD/tonna alá ereszkedett a kukorica fronthavi jegyzése. Az elemzők ezt átmeneti csökkenésnek vélik, 2013 nyarára átlagosan 340 USD/tonna árat prognosztizálnak.

Magyarországon az étkezési búza termelői ára 2012. január óta folyamatosan emelkedik. A január és szeptember közötti időszakban átlagosan 13 százalékkal fizettek többet a terményért a felvásárlók 2012-ben, mint egy évvel korábban. Ezzel szemben a takarmánykukorica termelői ára 4 százalékkal alacsonyabb volt. A rendkívül gyenge kukoricatermés miatt az év hátralevő részében a termény árának jelentős emelkedésére lehet számítani a fizikai piacokon. A liszt feldolgozó értékesítési árában – a vizsgált hónapok átlagában – még nem lehetett felfedezni a magas búzaárak hatását, holott a finomliszt (BL 55) kilónként 81-82 forintos ára

szeptember végére 95 forintra (+17 százalék) emelkedett.

3. ábra: A takarmánykukorica és a napraforgó termelői ára



Forrás: Európai Bizottság, AKI PÁIR

Az AKI Piaci Árinformációs Rendszerének (PÁIR) adatai szerint a repcemag termelői ára 18 százalékkal, a napraforgómagé 9 százalékkal volt magasabb 2012 első kilenc hónapjában, mint egy évvel korábban. Az időszak végére mindkét termény esetében jelentős áremelkedést (6, illetve 15 százalék) okoztak a kedvezőtlen időjárás miatt romló terméskilátások. A szűkös hazai készletek a repcemag termelői árát továbbra is 140 ezer forint/tonna szinten rögzíthetik. Az idej napraforgótermés ugyanakkor az előrejelzésekhez képest jóval kedvezőbben alakult, ami a fizikai piacokon a termény árának csökkenését eredményezheti az év végére. A palackozott napraforgóolaj feldolgozói értékesítési ára közel 10 százalékkal csökkent a megfigyelt időszakban. A nemzetközi trendek alapján a napraforgóolaj árának növekedésére lehet számítani az év utolsó hónapjaiban.

Az Európai Unióban a vágósertés termelői ára 2012. január-szeptember között jelentősen meghaladta az előző év azonos időszakának szintjét. A sertés árának emelkedését elsősorban a vágósertés kínálatának csökkenésével együtt a kereslet élénkülése okozta, a takarmány árának emelkedése kevésbé jelent meg az árakban. A magyarországi sertésárak – az előző évekhez hasonlóan – az idén is követték az uniós árak tendenciáját. A belföldi termelésből származó sertések termelői ára 2012. január és március között folyamatosan csökkent, majd a második negyedévben emelkedni

kezdett. A hazai termelésű hízósertések kínálatának szűkülése miatt (2012. június elsején 3 millió alá csökkent a sertésállomány) a vágóhidak az EU más tagállamaiból vásárolják a vágáshoz szükséges alapanyag egy részét. Az import sertések vágóhídi belépési ára 2012. január-szeptember között több mint 2 százalékkal volt alacsonyabb, mint a Magyarországon hizlaltaké. A sertésállomány növekedése rövid távon nem várható, ezért az import részaránya előreláthatóan tovább nő a vágásban, és amennyiben az import sertések ára alacsonyabb marad, az visszafoghatja a hazai sertésárak emelkedését.

A nyerstej termelői ára 2012. februártól csökkent, majd szeptemberben az idén először emelkedett. A meghatározó tejtermékek (túró, tejföl, trappista sajt) feldolgozói értékesítési ára szeptemberben még csökkent. A termelői árak növekedését – a szezonális hatások mellett – az tette lehetővé, hogy a magyarországi nyerstej-export szempontjából meghatározó olaszországi piacon már májustól erőteljesen nőtt az azonnali (spot) piaci ár. A magyarországi nyerstej kiviteli árban ez a hatás júliustól jelent meg, és augusztusban mutatkozott meg a termelői árban. Olaszországban a nyerstej spot árának emelkedése előreláthatóan folytatódik a következő hónapokban. Ez, valamint a takarmányok drágasága Magyarországon a nyerstej termelői árának 2012 végéig tartó emelkedését okozhatja.

A 2012. évet jellemző szélsőséges időjárás a zöldség- és gyümölcságazatra is rányomta a bélyegét, és a hozamok csökkenését, illetve a termesztési költségek emelkedését okozta. A Budapesti Nagyban Piacon a belföldi termesztésű zöldségféléket – a kisebb kínálat hatására – magasabb termelői árak jellemezték az idén, mint 2011-ben. A szabadföldi fejes káposzta termelői ára 144 százalékkal, a burgonyáé 19 százalékkal, a sárgarépaé 17 százalékkal, a petrezselyemgyökéré 12 százalékkal emelkedett a vizsgált időszakban az egy esztendővel korábbihoz viszonyítva. A barna héjú vörshagyma termelői ára ugyanakkor 14 százalékkal csökkent, annak ellenére, hogy az előrejelzések szerint a vörshagyma termése 26 százalékkal (42,7 ezer tonnára) visszaesett.

A csonthéjasok közül a szilvát érintette legkevésbé a fagy, így 2012-re a közepesnél jobb termést becsültek. A szilva termelői ára 17 százalékkal volt magasabb a megfigyelt időszakban, mint az előző év azonos időszakában.

A tárolási almafajták közül az „Idared” termelői ára 11 százalékkal volt alacsonyabb a vizsgált időszakban. Magyarországon az almatermést a tavalyinál többre, 418 ezer tonnára prognosztizálták. Megjegyezzük, hogy az elmúlt tíz évet tekintve, a második leggyengébb termést 2011-ben takarították be. A magyar alma népszerűsítésére kampány indult ősszel, a nagyobb üzletláncokban kóstoltatások keretében ösztönzik a fogyasztókat az itthon termelt gyümölcs vásárlására. Az EU almatermése 9 százalékkal 9,73 millió tonnára csökkent 2012-ben az egy évvel korábbihoz képest, ami magasabb termelői árakat eredményezett.

Magyarországon a „Vilmos” körtefajta termelői ára 12 százalékkal emelkedett az idén az előző évihez viszonyítva. A termés ugyan több (26 ezer tonna) lehet mint 2011-ben, de 20 százalékkal elmarad az elmúlt három év átlagától. Az EU-ban is kevesebb körte termett az idén, ezért az előző évinél magasabb volt az import körte nagykereskedelmi ára a Budapesti Nagyban Piacon.

3. táblázat: A fontosabb mezőgazdasági termékek termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Ár		Változás (százalék)
		2011. január-szeptember	2012. január-szeptember	
Étkezési búza	HUF/tonna	53 509	60 531	113,1
Takarmánykukorica	HUF/tonna	53 416	51 310	96,1
Napraforgó-mag (ipari)	HUF/tonna	115 448	125 541	108,7
Repce-mag	HUF/tonna	117 918	139 411	118,2
Vágósertés (valamennyi kategória)	HUF/kg hasított meleg súly	383,1	466,3	121,7
Vágócsirke	HUF/kg élősúly	247,9	261,6	105,5
Nyers tehéntej	HUF/kg	84,4	85,4	101,2

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat: Néhány termék feldolgozói értékesítési ára

Megnevezés	Mérték- egység	Ár		Változás (százalék)
		2011. január-szeptember	2012. január-szeptember	
Finomliszt	HUF/kg	97,6	84,6	86,7
Napraforgóolaj, palackozott	HUF/liter	317,8	290,9	91,5
Sertés comb, csont nélkül	HUF/kg	774,2	835,7	107,9
Friss csirke egészben	HUF/kg	462,0	457,3	99,0
Étkezési tojás	HUF/darab	16,1	24,2	150,0
2,8% zsírtartalmú 1 l-es polytej	HUF/liter	129,8	131,9	101,7
2,8% zsírtartalmú 1 l-es dobozos tej	HUF/liter	141,3	139,5	98,7
Trappista sajt	HUF/kg	1 089,0	1 009,3	92,7

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat: Néhány belföldi termesztésű zöldség- és gyümölcsfaj termelői ára a Budapesti Nagybani Piacon

Megnevezés	HUF/kg		
	2011. 26-41. hét	2012. 26-41. hét	Változás (százalék)
Alma (Idared)	158	140	88,9
Körte (Vilmos)	279	312	111,8
Dióbél	2 469	2 109	85,4
Szilva	176	206	117,4
Sárgarépa	96	112	116,7
Petrezselyemgyökér	370	415	112,2
Fejes káposzta (fehér)	39	95	243,6
Vöröshagyma (barna héjú)	94	81	85,6
Burgonya	58	69	119,0

Forrás: AKI PÁIR

6. táblázat: A sárgarépa, a vöröshagyma és az alma nettó termelői ára az EU néhány tagállamában

	EUR/100 kg								
	Sárgarépa			Vöröshagyma			Alma		
	2011. szeptember	2012. szeptember	Változás (százalék)	2011. szeptember	2012. szeptember	Változás (százalék)	2011. szeptember	2012. szeptember	Változás (százalék)
Ausztria	-	61,40	-	-	26,00	-	66,22	69,09	104,33
Csehország	20,08	23,18	115,44	-	22,85	-	50,14	51,84	103,39
Németország	-	-	-	-	-	-	38,92	55,49	142,57
Franciaország	37,94	58,1	153,14	-	-	-	-	85,8	-
Lengyelország	17,65	15,71	89,01	11,58	11,43	98,70	23,65	27,27	115,31
Magyarország	23,05	25,59	111,02	19,28	18,86	97,82	49,61	44,81	90,32
Hollandia	40,21	21,61	53,74	-	-	-	46,31	68,28	147,44

Forrás: Európai Bizottság

7. táblázat: **Néhány haltermék bruttó fogyasztói ára 2012. 42. héten**

Megnevezés		Fogyasztói piacok						Kereskedelmi láncok (árfelmérés időpontja: október 16.)			
		Bp. Fővám téri csarnok	Bp. Lehel téri csarnok	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	Debrecen	Auchan-Budaörs	Tesco-Budaörs	Metro-Budaörs
Élő	ponty	1 051	980	950	1 090	1 050	1 010	1 099	940	1 149	888 ^{b)}
	pontyszelet	1 600	1 580	1 700	1 745	1 700	1 740	2 000	1 449	1 789	1 383 ^{b)}
Friss	bőrös afrikai harcsa filé	-	2 200 ^{a)}	-	1 790	-	2 160	2 400	2 029	2 099	2 098 ^{a)}
	busa törzs	-	960	500	900	1 180	940	1 100	979	949	888 ^{b)}
	busa szelet	780	920	900	1 000	1 180	991	1 500	989	949	964 ^{b)}
	lazac filé	3 800	4 200	-	4 190	-	3 301	3 999	3 499	3 799	2 996

^{a)} Nyüzött. ^{b)} Akciós ár.

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

8. táblázat: **Mezőgazdasági ráfordítások árindexei és az agrárrolló**

Megnevezés	az előző év azonos időszaka = 100 százalék		
	2010	2011	2012
	január-június		
Vetőmag	97,9	108,2	106,7
Energia	115,7	113,5	108,9
Műtrágya	68,8	130,2	117,3
Növényvédő szerek	102,0	100,3	108,3
Állatgyógyászat	106,7	102,5	103,8
Takarmány	99,3	139,6	99,8
Mezőgazdasági termékek termelői árindexe	100,2	141,4	100,6
Mezőgazdasági ráfordítások árindexe	99,7	115,9	105,2
Agrárrolló (termelői árindex/ráfordítások árindexe)	100,5	122,0	95,6

Forrás: KSH

A KSH közlése szerint 2012. január–júniusban a mezőgazdasági termelés ráfordítási árai az előző év azonos időszakához viszonyítva 5,2 százalékkal nőttek, ami a folyó termelőfelhasználás árszínvonalának 5,5, és a mezőgazdasági beruházások árszínvonalának 3 százalékos növekedéséből tevődött össze.

A folyó termelőfelhasználáson belül a jelentős súllyal rendelkező energia ára 8,9 százalékkal nőtt, az üzemanyagok 12,2 és a fűtőanyagok árának 4 százalékos emelkedésének következményeként.

A tavalyi 39,6 százalékos emelkedést követően a takarmányok ára gyakorlatilag stagnált a 2011 első fél-

évi időszakhoz képest. Az elmúlt időszakok enyhe visszaesését követően a csúcértéket újra elérte. Ezen belül az egyszerű takarmányok ára 4,4 százalékkal volt alacsonyabb, míg a keveréktakarmányok ára 2,5 százalékkal nőtt. A mezőgazdasági beruházásokon belül a mezőgazdaságigép-beruházások árának 3,8 százalékos és az épületberuházások árának 1,9 százalékos emelkedése figyelhető meg.

A mezőgazdasági termelőiár-index és ráfordításiár-index hányadosa az agrárrolló. E mutató értéke 2012. január-júniusban 95,6 százalék, azaz 2011 azonos időszakához viszonyítva a mezőgazdasági ráfordítási árak nagyobb mértékben emelkedtek, mint a termelői árak.

Kiskereskedelem

A KSH „Gyorstájékoztatója” szerint júliusban a kiskereskedelmi forgalom volumene 2,6 százalékkal, az év első hét hónapjában 1,3 százalékkal mérséklődött az előző év azonos időszakához képest. Az országos kiskereskedelmi üzlethálózatban, valamint a csomagküldő és internetes kiskereskedelemben 2012. júliusban 731 milliárd forint, az első hét hónapban 4 524 milliárd forint értékű forgalom realizálódott.

Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumene júliusban 2,4 százalékkal csökkent, az év első hét hónapjában lényegében stagnált az előző év azonos időszakához képest.

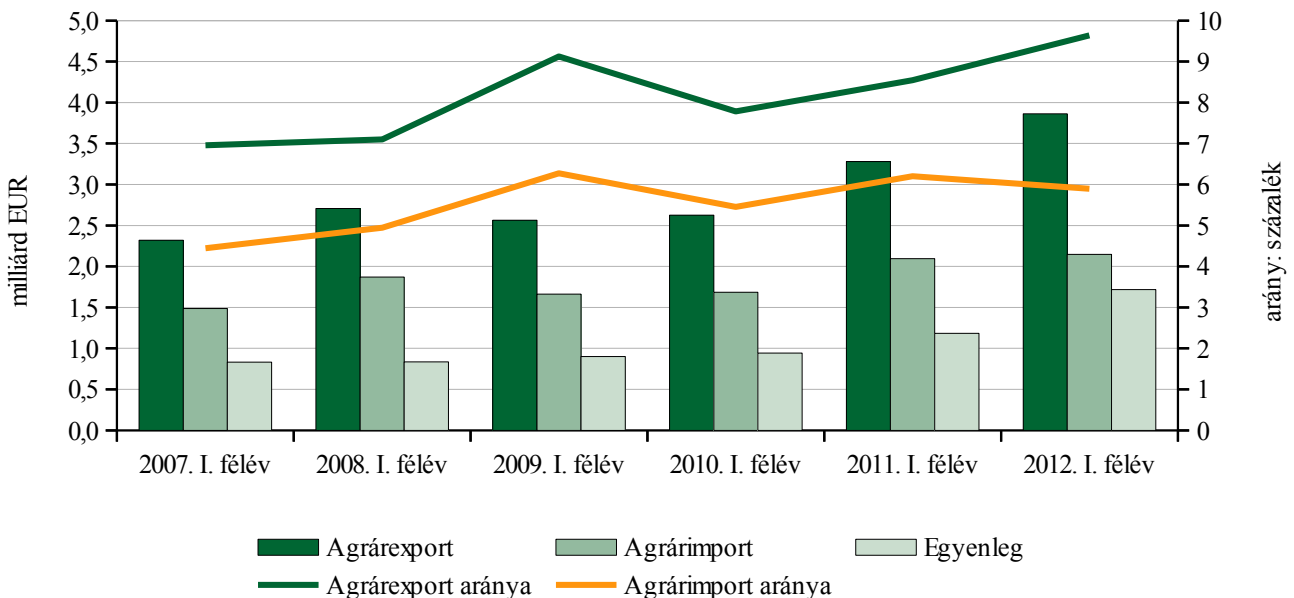
A nem élelmiszer-kiskereskedelem forgalmának volumene júliusban 2,5 százalékkal, az első hét hónapban 2,1 százalékkal maradt el az előző év azonos időszakától.

Külkereskedelem

2012 első félévében a mezőgazdasági- és élelmiszeripari termékek kivitelének értéke 3 862 millió eurót, behozatalának értéke 2 146 millió eurót tett ki. A kivitel értéke 13 százalékkal meghaladta a 2011. első félévi értéket, míg a behozatalé 4 százalékkal elmaradt attól. Az agrár-külkereskedelem aktívuma 1 716 millió euró volt, 46 százalékkal magasabb, mint a bázis időszakban.

A nemzetgazdasági exportból a mezőgazdasági- és élelmiszeripari termékek részesedése 9,6 százalékra emelkedett az egy évvel korábbi 8,6 százalékról, míg az import 5,9 százalékos részesedése 0,3 százalékponttal alacsonyabb, mint a bázis időszakban volt.

4. ábra: Az agrár-külkereskedelem főbb adatai és részesedése a nemzetgazdasági exportból és importból



Forrás: KSH adatok alapján, AKI Statisztikai Osztály

Az agrár-külkereskedelmi forgalom 86 százalékát az EU belső piacán bonyolítottuk, a régi tagállamok (EU-15) részesedése 52, a 2004 után csatlakozott új tagállamoké 35 százalék volt.

Az EU tagországaiba irányuló agrárkivitel értéke 14 százalékkal emelkedett, a behozatalé 6 százalékkal csökkent, az egyenleg 1 251 millió eurós értéke 70 százalékkal magasabb, mint 2011 első félévében

volt. A régi EU tagállamokba irányuló kivitel értéke az átlagnál erősebben (26 százalékkal) nőtt, az import 5 százalékkal csökkent. Az exportértéket a kukorica, búza, repce, napraforgómag és napraforgóolaj kivitel bővülése emelte jelentős mértékben, importoldalón a zöldség-gyümölcs, az állati és növényi zsír és olaj, a gabona és a cukor import értéke csökkent erősen. Az új tagállamok esetében az export értéke a bázis időszak szintjén maradt, az import 7 százalékkal elmaradt a 2011 első félévi értéktől. Legjobban az állati és növényi zsír és olaj behozatala csökkent, de a tejtermékek és az italok import értéke is sokkal kevesebb volt mint egy éve.

Az EU-n kívüli, harmadik országokba irányuló export értéke 647 millió euró (+10 százalék), míg az itt feladott import értéke 182 millió euró (+23 százalék) volt. Az egyenleg 465 millió eurós értéke 25 millió euróval haladta meg az egy évvel korábbit. Az EU-n kívüli export értékét a gabonafélék és az élelmezésre alkalmas húsfélék exporttöbblete emelte, az importált a cukor behozatal, melynek értéke ebben a relációban több, mint háromszorosa az egy évvel ezelőttinek.

Agrár-kivitelünk nagyon erősen koncentrált. Az exportárbevétel 90 százalékát 20, 50 százalékát 5 európai országba történő szállítás révén értük el. Az első 5 legfontosabb célország 2011 és 2012 első félévében azonos volt, csak a sorrendjük változott. Az exportérték csökkenő sorrendjében 2012 első félévében Németország, Románia, Szlovákia, Olaszország, Ausztria volt a sorrend, míg egy évvel korábban Szlovákia állt az első, Németország pedig a harmadik helyen.

A legnagyobb exportpiacunk, Németország részesedése a teljes exportbevételből 12,5 százalék volt. Az exportérték a bázis időszakhoz viszonyítva 30 százalékkal nőtt, mivel a legnagyobb árbevétel eredményező termékek (kukorica, repce, napraforgómag, napraforgómag olaj, állatok etetésére szolgáló készítmény, etilalkohol) kivitele erősen meghaladta az előző évi szintet. A legfontosabb partnerországok sorában második helyen Románia állt, részesedése a teljes agrár-exportból 12 százalék volt, a kivitel értéke a bázisidőszakhoz viszonyítva 9 százalékkal emelkedett. Fontosabb exportcikkeink ebben a relációban a kukori-

ca, állatok etetésére szolgáló készítmény, tej, napraforgómag, napraforgómag olaj, sertés-, baromfi-hús. Szlovákia részesedése az egy évvel ezelőtti 14-ről, 10 százalékra mérséklődött, mivel az exportérték jelentősen (17 százalék) elmaradt a tavalyitól. A főbb exportcikkek többségének kivitele csökkent 2012 első félévében, mint például a kukorica, napraforgómag, és napraforgóolaj, baromfi- és sertéshús, ugyanakkor nőtt a repce, az élő sertés, illetve a nyers kávé kivitele. Olaszország és Ausztria részesedése egyaránt 9 százalék volt ebben az időszakban, mindkét ország esetében emelkedett az exportérték.

Az exportnál is koncentráltabb az import. Az agrár-importunk meghatározó része mindössze öt országból érkezett, 2011 és 2012 első félévében is, és egy év alatt az országok sorrendje sem változott. Németország, Lengyelország, Szlovákia, Hollandia, Ausztria volt az az öt ország, ahonnan az agrárimportunk értékének 60 százaléka érkezett. Legjelentősebb szállítónk, hagyományosan Németország, 21 százalékos részesedéssel. A legnagyobb értékben importált termékek, a sertéshús, sajt, csokoládéfélék. Lengyelország és Szlovákia részesedése 12 illetve 10 százalék volt, Ausztriáé és Hollandiáé pedig 9-9 százalék.

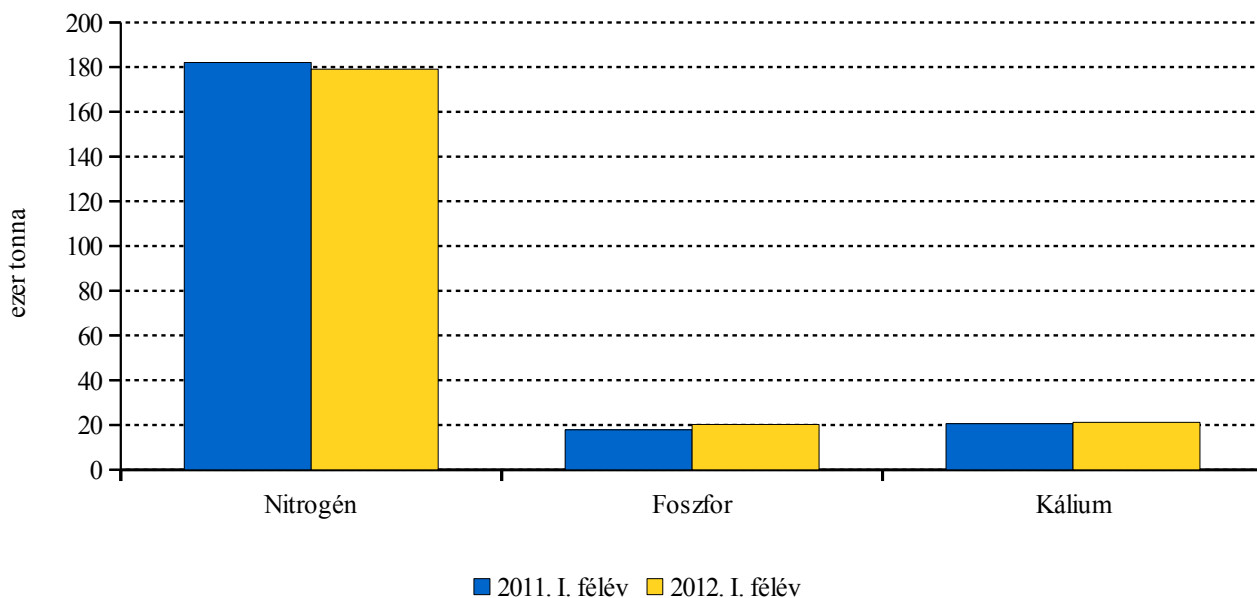
A műtrágya értékesítés alakulása 2012. I. félévben

A közvetlenül mezőgazdasági termelők részére értékesített műtrágya értéke 2012 első félévben 63 milliárd forint volt, 16 százalékkal több, mint 2011 első félévben. Az értékesített mennyiség az előző évi szinten alakult, az árak erősen emelkedtek.

A mezőgazdasági termelők természetes súlyban számolva 679 ezer tonna műtrágyát vásároltak, melynek nitrogén-foszfor-kálium (NPK) hatóanyag tartalma 220,5 ezer tonna, az NPK hatóanyag megoszlása 81:9:10 volt.

A termelők által vásárolt összes műtrágya teljes NPK hatóanyag tartalma megegyezik az egy évvel korábbival, de ezen belül a nitrogén hatóanyag 2 százalékkal csökkent, a foszfor hatóanyag 14 százalékkal, a kálium 3 százalékkal emelkedett.

5. ábra: A mezőgazdasági termelők részére értékesített műtrágya NPK tartalma (hatóanyag súly)



Forrás: AKI Statisztikai Osztály adatgyűjtése alapján

Természetes súlyban vizsgálva, a közvetlenül mezőgazdasági termelőknek értékesített 678,5 ezer tonna műtrágyából 571 ezer tonna egykomponensű, 107 ezer tonna pedig összetett műtrágya volt. Az összetett műtrágya vásárlás 8 százalékkal bővült. Egyszerű nitrogén műtrágyából 563 ezer, foszfor műtrágyából 1,5 ezer, a kálium műtrágyából pedig 6 ezer tonna fogyott 2012. I. félévben. Az egykomponensű foszfor műtrágya mennyisége másfélszerese az egy évvel korábinak, míg a nitrogén mennyisége az előző évi szinten alakult, a kálium mennyisége 17 százalékkal mérséklődött.

A termeléshez közvetlenül használt termékek körében a műtrágya ára nőtt legnagyobb mértékben, 17,3 százalékkal 2012. I. félévében 2011. I. félévéhez képest.

Mezőgazdasági gépforgalmazásunk piaci helyzete

A mezőgazdasági vállalkozások által vásárolt gépek műszaki összetettsége egyre növekszik. A gépberuházás értéke 2012. I. félévben 35 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva, 43 milliárd forint értékű mezőgazdasági gép talált gazdára.

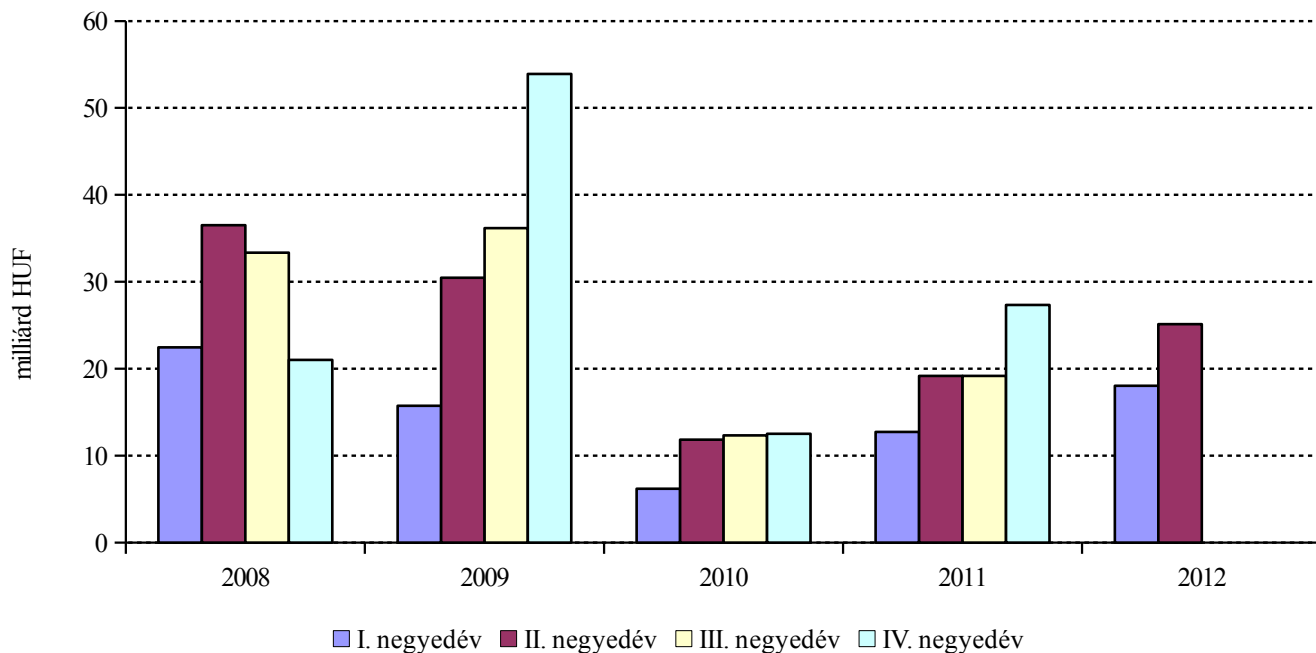
Az alkatrészforgalom is növekedett, 2012. január-június között alkatrészekre 16 százalékkal költöttek többet a gazdálkodók, a forgalom elérte a 19 milliárd forintot.

A hazai gép- és alkatrészpiacra az utóbbi időben már nagyfokú koncentráció jellemző. A közvetlen mezőgazdasági végfelhasználóknak történő géptértékesítés 76 százalékát 10 cég adta. A hazai, kiterjedt országos hálózattal rendelkező forgalmazók az alkatrészek esetében a gépekhez képest még nagyobb arányban biztosítják a piaci igényeket. Az első 10 piaci szereplő részesedése 90 százalék volt 2012. I. félévében.

Nőtt a vezérgépek iránti kereslet, a traktorpiac 2012. I. félévében 13 százalékos bővülést mutatott. Gabonakombájnokból összesen 138 darabot értékesítettek, másfélszer annyit, mint 2011. I. félévben. Traktorokból 818 darab került a gazdálkodókhoz. A munkagépeknél is élénkült a kereslet. 2012. első hat hónapjában 25 százalékkal nőtt a talajművelőgépek iránti igény. Magágykészítőkből 53 százalékkal értékesítettek többet, mint egy évvel korábban. A 2012. I. félévben eladott új vető- és ültetőgépek száma 56 százalékos növekedést mutat. Gabonavetőgépekből 21 százalékkal értékesítettek többet, kukorica-vető-gépekből pedig 83 százalékkal nőttek az eladások a bázisidőszakhoz képest. A tápanyag-visszapótlási gépeknél is jelentős forgalomnövekedés mutatkozott, 40 százalékkal nőtt az értékesítés 2012. I. félévében.

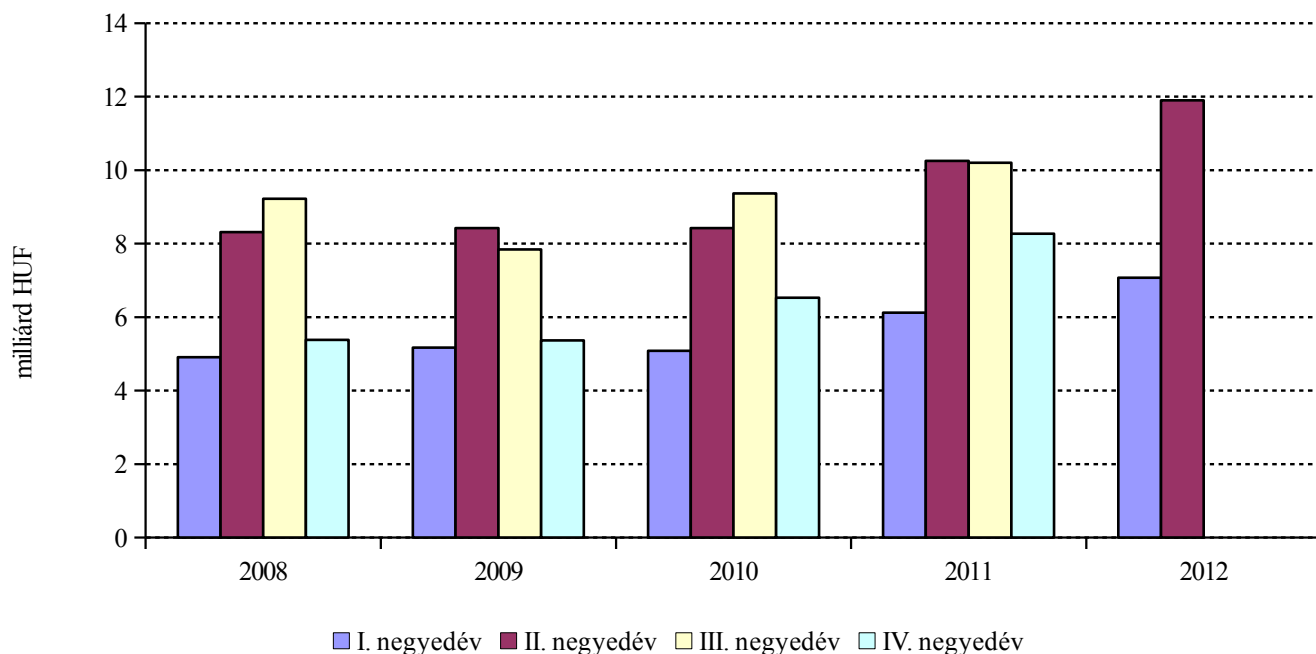
Összességében az állattartó berendezésekből szám szerint közel hasonló mennyiség került értékesítésre, mint egy évvel korábban. Az állattartási gépek zömét kis értékű, nagy darabszámban vásárolt tételek (önetetők, önitatók, ketrecek stb.) adták.

6. ábra: A forgalmazó szervezetek mezőgazdasági gép értékesítése mezőgazdasági végfelhasználóknak



Forrás: AKI Statisztikai Osztály

7. ábra: A forgalmazó szervezetek mezőgazdasági alkatrész értékesítése mezőgazdasági végfelhasználóknak



Forrás: AKI Statisztikai Osztály

II. Mi történt az agrárgazdaságban?

A második fejezetben az elmúlt három hónap főbb agrárgazdasági híreit közöljük egy-egy bekezdéserejéig.

A Vidékfejlesztési Minisztérium 1,1 milliárd forinttal támogatja a borászati beruházásokat

November 5-től a már megvásárolt, kifizetett és üzembe helyezett gépekre lehet igényelni a támogatást. A vissza nem térítendő támogatással a borászati vállalkozások teljesítményét kívánja javítani a tárca. A támogatás mértéke a mikro-, kis- és középvállalkozásnak minősülő igénylőknél a vásárolt gépek nettó értékének 40 százaléka, míg a nagyvállalatoknál 20 százaléka. Az igényelt összegnek meg kell haladnia az 1 millió forintot, de nem lehet több 100 millió forintnál. A támogatás kifizetésének legkésőbbi határideje 2013. október 15. Újdonság, hogy a jövőben a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) már nem vizsgálja a melléktermék-kivonási kötelezettség teljesítését, így a jövőben a gazdák egyszerűbben igényelhetnek támogatást borászati beruházásokra.

A vágóhidakon gázzal kell a tyúkokat kábítani

Állatvédelmi okokból kötelezően 2013. január elsejétől az uniós vágóhidakon csak gázzal lehet elkábítani a tyúkokat. Ez milliárdos beruházást igényelne a magyar baromfitartóktól, de az ágazat még nem készült fel rá, egy olyan üzem sincs az országban, amely erre alkalmas lenne. A tojótyúkok ketreccseréje után újabb milliárdos, a termelés hatékonyságán nem javító beruházásra kényszerül a hazai baromfiipar. Itthon túlnyomórészt árammal végzik az állatok vágás előtti elkábítását. Ha az unió kötelezővé teszi az alkalmazást, pár éves haladékot kell kérnie a magyar ágazatnak.

Kiszáradt a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. halastavainak negyede

A Balaton vízgyűjtőjét sújtó aszály a halastavak mintegy negyedét kiszáritotta. A tó alacsony vízszintje miatt ugyan kisebb lett a halállomány élettere, de a rendelkezésre álló tápanyag miatt nem csökkent a tó haleltartó képessége. A szárazság ugyanakkor a cég halastavainak egy részén már jelentős, 20-25 százalékos kiesést okozott a balatoni haltelepítések, továbbá a jövő évi termelés alapjául szolgáló haltermelésben. A kialakult helyzet miatt azzal kell számolni, hogy az ősszel aktuális haltelepítések idejének és helyének kiválasztásában nem a szakmai indokok fognak szerepet játszani, hanem az időjárás és a körülmények függvényében kell majd

ezekről dönteni. A kár, illetve a bevételkiesés felmérése folyamatban van, a kettő összege az előzetes becslések szerint eléri a 20-25 millió forintot.

Változtak a haszonállattartás szabályai

A mezőgazdasági haszonállatok tartását októbertől az önkormányzatok már nem korlátozhatják helyi rendeletekben. Azonban ez nem jelent szabályok, feltételek nélküli állattartást, az állatok tartása ugyanis "nem veszélyeztetheti az emberek és állatok egészségét, jólétét, és nem károsíthatja a környezetet". Az intézkedés egyik célja, hogy az állattenyésztés, illetve a növénytermelés egyensúlya helyreálljon. A nemzeti vidékstratégia ösztönzi a korábbi falusi állattartás hagyományainak felélesztését, a mezőgazdasági munka szerepének erősödését, a háztáji állattartás növelését, és minden támogatást megad ahhoz, hogy a vidék népességmegtartó ereje növekedjenek.

Új húsfeldolgozó üzem működik Miskolcon

Átadták a Mirelite Mirsa Zrt. húsfeldolgozó üzemét Miskolcon. A létesítmény 65 millió forintba került. A társaság a miskolci üzem építéséhez állami támogatást nem kapott, a beruházást saját pénzből finanszírozta. A húszüzemben jelenleg egy műszakban nyolcan dolgoznak, a cég ugyanakkor számít a három műszakos termelésre, ami a dolgozói létszám megháromszorozását jelentheti. Az országban több telephellyel is rendelkező Mirsa Zrt. hat évvel ezelőtt vásárolta meg a miskolci hűtőházat, amely a cég gyorsfagyasztott zöldségkészítményeinek előállító bázisa is lett. A társaság miskolci húszüzemének alapanyag-ellátását – főként a szállítási költségek csökkentése miatt – helyi beszállítók biztosítják.

Gyümölcsfeldolgozó üzem épül Kaposváron

A Greenextract Kft. 10 millió eurós beruházásba kezd, ehhez 35 millió forintért 2,5 hektárnyi területet vett a várostól. A főként almafeldolgozással foglalkozó társaság a tervek szerint állandó jelleggel 25 embert foglalkoztat, és további 20-25 főt vesz fel a szezon idejére. A Kft. a feldolgozáshoz szükséges alapanyagot a környékbeli termelőktől szerzi be, így csaknem 100 családnak nyújtanak megélhetést. A pályázati kiírás alapján a befektető köteles az ingatlanon a beruházást

két éven belül megvalósítani, ennek biztosítékául az önkormányzat részére – az ingatlanra, valamint az addig teljesített beruházásokra a vételi árral azonos összegben – visszavásárlási jogot jegyeznek be.

Újabb támogatás a fiatal gazdák indulásához

Az idén már harmadszor volt lehetőség a fiatal gazdák indulásának támogatására az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA). Több mint 3.300 fiatal gazda adott be támogatási kérelmet. Összesen 130 millió 820 ezer eurót, 314,58 forint/euró árfolyamon számolva 41,15 milliárd forintot igényeltek. A mennyiben a vállaltakat nem teljesítette a fiatal gazda, szankcióra számíthat.

Pozitív láncreakciót indít el a gyorsított támogatási rendszer

Idén a tavalyinál magasabb keretösszeg áll rendelkezésre a mezőgazdasági területalapú támogatások kifizetéséhez, és a támogatási előlegek kifizetése is a megszokottnál jóval korábban, már október közepén megkezdődött. A területalapú támogatások – növényi kultúrától függően – a mezőgazdasági jövedelmek 40-80 százalékát is kitehetik, ezért a megszokottnál korábbi kifizetések nagymértékű likviditást biztosítanak az agrárcégek számára. A támogatást már az év első félévében megfinanszírozzák a bankok, így az előlegek tényleges kifizetésének előbbre hozatala jókora kamatmegtakarítást jelenthet az agrárcégek számára, míg a bankszektor szempontjából leginkább az agrárvállalkozások pénzügyi stabilitásának erősítése miatt jelent előnyt. További pozitívum, hogy ily módon a földbirtok tulajdonosok is hamarabb juthatnak a bérleti díjhoz. A jelenlegi, gyorsított rendszer egy olyan pozitív láncreakciót indít el, amely minden szereplő számára kedvező lehet.

Elkészült az aszálystratégia konzultációs anyaga

A kormány által megtárgyalt aszálystratégia alapján a vízügyi feladatok komplex kezelése érdekében elkészült a Vízgazdálkodási, Öntözési és Aszálykezelési Stratégia konzultációs anyaga. A dokumentumról még az őszi folyamán társadalmi egyeztetés kezdődik, amelynek során valamennyi érintett kifejtetheti véleményét, állást foglalhat a felvetődő kérdésekkel kapcsolatban. A konzultációs dokumentum a vízgazdálkodás valamennyi területére kiterjedően foglalja össze a főbb feladatokat. Többek között kitér a korszerű vízkészlet-gazdálkodásra, a vizek mennyiségi és minőségi védelmére, a víz-visszatartás lehetőségeire, az aszály elleni hatékony küzdelem és az öntözéses gazdálkodás elősegítéséhez

szükséges lépésekre, a korszerű ár- és belvíz elleni védekezésre.

Támogatás halászati, akvakultúra és halfeldolgozó beruházásokhoz

Európai Unió támogatás igényelhető halászati, akvakultúra, halfeldolgozás és értékesítés beruházásainak támogatásához akár 150 millió Ft értékben. A támogatás aránya 40-60 százalékig terjedhet. Támogatásra jogosult a Magyarországon bejegyzett egyéni vállalkozó, egyéni cég, jogi személyiség nélküli, valamint jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság, szövetkezet. Fő cél a termelési kapacitás növelése új halgazdaságok építésével, a termelésben meglévő gazdaságok korszerűsítése vagy bővítése, halkeltetők építése, korszerűsítése. Továbbá a természetes vízi halászati felszerelések beszerzése és korszerűsítése, a halfeldolgozó kapacitás növelése (új egységek építése, vagy meglévő egységek bővítése), halfeldolgozó egységek fejlesztése, korszerűsítése.

Libamáj és csemegekukorica a francia-magyar tárgyalóasztalon

Számos magyar kiállítóval nyitotta meg kapuit a 25. Nemzetközi Élelmiszeripari Kiállítás (SIAL) Párizsban. A két évente megrendezett SIAL a világ egyik legnagyobb és legrangosabb nemzetközi élelmiszeripari kiállítása. Az idei rendezvényen az Agrármarketing Centrum szervezésében két standon, összesen 213 m²-en jelenhettek meg a magyar kiállítók, akik hús-, baromfi- és halkészítményekkel, konzervekkel, édesipari árukkal, delikátesz és fagyasztott termékekkel mutakoztak be a francia fővárosban. A francia-magyar találkozó egyik kiemelt témája a „töméses” takarmányozással előállított liba- és kacsamáj feldolgozása, értékesítése volt, melyben a két ország világszereplője. A francia fél a Kalifornia Állam e termékkörre elrendelt behozatali tilalmával szemben kéri Magyarország együttműködését egy hosszú távú stratégia kidolgozásában. Emellett közös fellépést javasolnak a fogyasztók tájékoztatása, a fogyasztói bizalom erősítése érdekében. Hazánk és Franciaország közös érdeke az is, hogy a csemegekukorica védett, érzékeny termékként jelenjen meg a várható megállapodásban.

Életbe lépett a “magyar termék” rendelet

Kizárólag csak magyar alapanyagokból készült élelmiszer viselheti a jövőben a “magyar termék” megnevezést a szeptember elején életbe lépett miniszteri rendelet értelmében. A kormány által is elfogadott jogszabály három kategóriát határoz meg. A “magyar termék” megnevezés kizárólag akkor tüntethető fel az árun, ha

az magyar alapanyagból, Magyarországon készült. A növényi eredetű élelmiszer esetében alapanyagait kötelezően belföldön termesztették, a vadon termő növényt Magyarországon gyűjtötték, kezelték, csomagolták. Az állati eredetű élelmiszereknél pedig akkor, ha az ezekhez felhasznált állatok itt születtek, azokat határon belül tenyésztették, dolgozták fel, illetve a halakat honi vizekből fogták ki, a vadakat pedig szintén Magyarországon ejtették el. Azok a termékek, amelyek 50 százalékban magyar alapanyagot tartalmaznak és Magyarországon gyártják, a “hazai termék” kategóriába tartoznak. A harmadik kategória a “hazai feldolgozású termékek” köre. Ide tartoznak a Magyarországon feldol-

gozott, de többségében import eredetű összetevőket tartalmazó élelmiszerek, mint például a csokoládékészítmények vagy a marcipán. A rendelet nem teszi kötelezővé a kategóriák használatát, csak a tájékoztató szöveg önkéntes feltüntetésének szabályairól intézkedik, továbbá nem kapcsol hozzá védjegyet sem. Erre azért volt szükség, mert ha állami védjegynek minősül a kategória, az uniós jogot sérthet. Azon élelmiszerek, amelyek csomagolásán a rendelet előírásainak nem megfelelő állítást helyeznek el, a hatálybalépést követő egy évig még forgalomba hozhatók, és minőség megőrzési idejük végéig forgalomban tarthatók.

III. Szemelvények az AKI kiadványaiból

Ebben a fejezetben az AKI gondozásában megjelent tanulmányok, háttéranyagok, agrárgazdasági információk rövid, fontosabb megállapításait ismertetjük.

A mezőgazdasági foglalkoztatás bővítésének lehetőségei vidéki térségeinkben

A vidéki népesség foglalkoztatásában, megélhetésében szerepet játszó agrárágazat a fokozatos átrendeződés, a struktúraváltás jeleit mutatja. Az elmúlt évtizedben vidéki térségeinket – jelentős területi és ágazati eltérések mellett – csökkenő foglalkoztatás, magas szintű és elhúzódozó strukturális munkanélküliség, alacsonyan képzett munkaerő, a nemzetgazdasági átlag alatt maradó munkabérek, a szociális juttatásokra szorulóknak növekvő száma és nem utolsósorban az adókíméléssel összefüggő „láthatatlan jövedelmek”, a fekete és szürke foglalkoztatás egyidejű jelenléte jellemezte.

A vidék és az agrárágazat munkaerőpiaci helyzetét, változásait valamint a mezőgazdasághoz kötődő foglalkoztatás bővítési lehetőségeit, irányait vizsgálva a kutatás eredményeképpen megállapítható, hogy nemzetgazdasági szempontból elsődlegesen a piaci kilátások kihasználására épülő foglalkoztatás jelent gazdasági értelemben nagyobb hasznot, ugyanakkor a marginalizálódott csoportok gazdasági-társadalmi aktivitásának növelése, a munkaerő piaci integrálása nem nélkülözheti a szociális alapú munkahelyteremtés eszközeit.

A vidéki térségekben a foglalkoztatás bővítése kevésbé alapozható kizárólag mezőgazdasági alaptevékenységekre. A tartós felzárkózást az élelmiszerlánc egészét stabilizáló, valamint a szélesebb gazdasági környezet igényeihez illeszkedő fejlesztések szolgálják. A társadalmi-gazdasági szempontból legelmaradottabb vidéki térségeinkben pedig a mezőgazdaság önellátó, öngondoskodó funkciója juthat nagyobb szerephez.

Egyes perspektivikus gyümölcsfajok piaci helyzete

A kiadványban a szerző a dió-, a kajszi-, a körte- és a cseresznyepiac helyzetét vizsgálta. Arra kereste a választ, van-e realitása piaci oldalról az említett

ágazatokban a termesztés fejlesztésének. Mivel a magyar piac kisméretű, nagyon árérzékeny és a lakosság eladósodottsága miatt alacsony a fizetőképes kereslet, európai piacban kell gondolkodni, ha a termelés fejlesztését tervezzük. Ugyanakkor a vizsgált gyümölcsfajok közül a cseresznye fogyasztása egyelőre még alacsony, körtéből pedig – elsősorban a korszerű tárolók hiánya miatt – nettó importőr az ország. E két faj esetében a magyar piac ellátásának biztosításában a magyarországi termesztés a jelenleginél akár komolyabb szerephez is juthat, különösen kedvezőbb fogyasztói árak esetén.

Összehasonlítva a világ és Európa élvonalával, a magyarországi termelés területi hatékonysága valamennyi gyümölcsfaj esetében alulmarad, a korszerűtlen ültetvények magas aránya, az elaprózott üzemi szerkezet, a termelési infrastruktúra korszerűtlensége, az öntözés és egyéb kárelhárítási technológiák alkalmazásának hiánya miatt. A termesztés kockázatát és a fejlesztés költségeit növeli a nem megfelelő gyümölcsfajta telepítése. Problémás a termékek áruvá készítése, hűtése. Az összes gyümölcsfaj közül a körte igényli a legkomolyabb hűtőberendezést, ami ha kellő nagyságrendben állna rendelkezésre, a tavaszi időszakban is lehetne saját termelésű körte Magyarországon, emellett az exportpiacokat is jobban ki tudnánk szolgálni.

Az exportpiacok szerkezetét vizsgálva megállapítható, hogy szinte valamennyi termék kivitele csupán 2-3 felvevőpiacra koncentrálódik. Ennek oka – amellett, hogy egyik gyümölcsfajból sem rendelkezünk nagy volumenű exportáruval – az, hogy drágán termesztenek, mérsékeltek a hozamaink, így a távoli szállításoknál nem vagyunk versenyképesek. Modernizálni kell a termesztést, de ezt a piacok igényeinek megfelelően, szervezeten, a termesztéstechnológia minden elemére kiterjedően kell elvégezni, ahogy ez a kajszi termékpályán megvalósult. Az exportpiacok diverzifikálása nélkül az eddig megszerzett piaci pozíciókat tehetjük tönkre, amennyiben a megnövekedett árualap „ráömlik” a már bejáratott piacokra.

Magyarország élelmiszergazdasági export versenyképessége

A tanulmányban a szerzők a magyar mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek legfontosabb külföldi piacait vizsgálták. A megválaszolt kérdések a következők voltak: mennyire fontosak az egyes exportpiacok, mennyire jelentenek stabil, és mennyire bővülő kiviteli lehetőségeket és milyenek voltak a versenyképességi eredményeink az elmúlt évtizedben. A versenyképességünk alakulásáról a konstans piaci részesedés (CMS) modell, az egységérték (united value – UV), valamint a relatív egységérték (RUV) számítások eredményei alapján mutatnak képet. A CMS modell szerint az exportpiacaink szinte kivétel nélkül bővülők voltak, azaz a piaci nagyság hatása mindenhol pozitív volt.

Az élelmiszergazdasági kivitelünk versenyhatása azonban már vegyes képet mutatott. Olaszország és Szlovákia esetében például az exportnövekmény nagyobbik részét a javuló versenyhatás révén ért el Magyarország. Ugyanakkor például Lengyelország esetében a gyenge versenyhatás megfelezte a piaci nagyság és a piaci összetétel hatásából adódó potenciális növekményünket. Az ár- és minőségi versenyképességet relatív egységérték (RUV) számításokkal elemezve a gabonafélék és az olajnövények esetében a szerzők azt igazolták, hogy inkább a relatív olcsóbb termékek tudtak piaci pozícióikon javítani: a német piacon ez a repcemagra és a kukoricára, az olasz piacon pedig a búzára és a kukoricára volt igaz. Megvizsgált hústermékeink ezzel szemben átlagos árfekvést és stabil piaci pozíciót mutattak a fontosabb piacokon.

IV. Az agrárgazdaságot jellemző adatok

Az Agrárgazdasági Figyelő negyedik fejezete csak táblázatokból álló, éves adatok összeállítását tartalmazza és az elmúlt 3 év összehasonlítását teszi lehetővé. Ez a rész állandó szerkezetű és minden negyedévben a legfrissebb adatok megjelenésének függvényében módosul.

9. táblázat: **A mezőgazdaság aránya a nemzetgazdaságban**

Év	A mezőgazdaság részaránya			Élelmiszeripari termékek, ital, dohányáru részaránya	
	GDP-termelésben	beruházásban	foglalkoztatottságban ^{a)}	fogyasztásban ^{b)}	exportban ^{c)}
	folyó áron, %		%	folyó áron, %	
2009	2,9	5,6	4,6	24,6	7,2
2010	3,2	4,8	4,5	24,1	6,9
2011 ^{d)}	4,6	5,6	4,9	..	7,2

^{a)} A munkaerő-felmérés adatai (erdőgazdálkodással együtt).

^{b)} A háztartások hazai fogyasztási kiadásaiból.

^{c)} SITC (ENSZ Nomenklatura) szerint nem tartalmazza a nyersanyagokon belül az olajos mag és olajtartalmú, állati olaj és zsír, növényi olaj és zsír, feldolgozott állati és növényi melléktermékeket.

^{d)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

10. táblázat: **Foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak szerint**

Megnevezés	2010		2011		2012	
	április-június					
	ezer fő	előző év = 100 %	ezer fő	előző év = 100 %	ezer fő	előző év = 100 %
Mezőgazdaság	173,8	99,1	181,9	104,7	203,3	111,8
Ipar	1 159,4	97,8	1 171,8	101,1	1 151,9	98,3
Élelmiszeripar	126,0	97,3	122,0	96,8	119,7	98,1
Nemzetgazdaság	3 778,9	99,5	3 808,8	100,8	3 876,2	101,8

Forrás: KSH

11. táblázat: Agrár- és vidékfejlesztési támogatások éves források szerinti teljesülése

millió HUF

Forrás	Támogatások		
	EU-s	hazai	összesen
2009			
Nemzeti támogatások	-	120 280	120 280
EU társfinanszírozású támogatások	144 055	46 963	191 018
Közvetlen EU kifizetések	320 133	-	320 133
Összesen	464 188	167 243	631 431
2010			
Nemzeti támogatások	-	53 650	53 650
EU társfinanszírozású támogatások	116 417	40 013	156 430
Közvetlen EU kifizetések	283 772	-	283 772
Összesen	400 189	93 663	493 852
2011			
Nemzeti támogatások	-	64 914	64 914
EU társfinanszírozású támogatások	149 194	54 327	203 521
Közvetlen EU kifizetések	194 358	-	194 358
Összesen	343 552	119 241	462 793
2012. évi aktuális előirányzat			
Nemzeti támogatások	-	76 140	76 140
EU társfinanszírozású támogatások	231 521	87 870	319 391
Közvetlen EU kifizetések	326 479	-	326 479
Összesen	558 000	164 010	722 010
2012. I-II. negyedévi kifizetés			
Nemzeti támogatások	-	47 119	47 119
EU társfinanszírozású támogatások	87 319	33 985	121 304
Közvetlen EU kifizetések	177 749	-	177 749
Összesen	265 068	81 104	346 172

Forrás: VM adatok alapján AKI szerkesztés

12. táblázat: **Földterület művelési ágak szerint**

ezer hektár

Megnevezés	2010	2011	2012
Szántó	4 322	4 322	4 324
Gyümölcsös	94	92	93
Szőlő	83	82	82
Gyep	763	759	759
Mezőgazdasági terület	5 343	5 337	5 258
Erdő	1 913	1 922	1 922
Nádas	65	65	65
Halastó	36	35	37
Termőterület	7 356	7 360	7 282
Művelés alól kivett terület	1 947	1 944	1 940
Földterület összesen	9 303	9 303	9 303

Forrás: KSH

13. táblázat: **Főbb növények vetésterülete**

ezer hektár

Megnevezés	2010	2011	2012
Búza	1 029	1 007	1 083
Őszi árpa	197	172	178
Tavaszi árpa	111	102	103
Kukorica	1 129	1 195	1 283
Cukorrépa	14	15	17
Napraforgó	524	568	616

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

14. táblázat: Növénytermelés hozamai

Megnevezés	Betakarított mennyiség			Termésátlag		
	ezer tonna			tonna/hektár		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Gabonafélék	5 299	5 690	5 649	4,7	5,1	..
ebből: búza	3 745	4 107	4 013	3,7	4,2	4,2
árpa	944	988	989	3,4	3,8	3,5
Szántóföldi növények						
Burgonya	488	600	560	20,4	25,9	25,5
Cukorrépa	819	856	740	59,1	56,5	41,8
Szója	85	95	97	2,3	2,3	2,8
Napraforgó	970	1 375	1 270	1,9	2,4	2,1
Kukorica	6 988	7 992	4 421	6,5	6,5	3,9
Silókukorica és csalamádé	2 254	2 390	1 898	26,6	25,0	19,2
Zöldségfélék						
csemegekukorica	304	369	309	14,3	15,7	13,6
paradicsom	51	74	51	36,2	50,3	48,0
zöldpaprika	25	25	21	15,8	16,6	14,5
vöröshagyma	41	58	47	18,5	20,6	23,6
Gyümölcs						
őszibarack	54	43	24	9,0	7,8	4,4
alma	497	265	557	15,3	8,9	18,2
körte	20	18	14	8,7	7,4	5,7
szőlő	399	545	391	5,2	7,4	5,5

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

15. táblázat: **Mútrágya értékesítés alakulása**

Megnevezés	2009	2010	2011
Mútrágya hatóanyagban, ezer tonna	367	385	413
Ebből: nitrogén	275	281	302
foszfor	44	46	51
kálium	48	58	60
Egy hektár mezőgazdasági területre kijuttatott hatóanyag, kg	64	72	77
Egy hektár szántó-, konyhakert-, gyümölcsös- és szőlőterületre kijuttatott hatóanyag, kg	77	84	90

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

16. táblázat: **Az öntözés helyzetének alakulása az adott év októberéig**

Megnevezés	Vízjogilag engedélyezett öntözhető terület, hektár			Megöntözött alapterület, hektár			Kiöntözött vízmennyiség, ezer m ³		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Szántó	133 400	156 326	150 805	25 559	60 426	78 747	30 260	80 880	122 117
Gyümölcsös	12 022	12 672	11 796	1 743	5 582	5 832	1 086	5 650	5 090
Szőlő	385	406	406	6	26	24	4	26	24
Gyep	2 301	6 518	2 105	135	1 637	54	61	560	10
Halastó	10 317	12 489	15 416	8 597	8 885	11 520	54 161	67 450	85 230
Egyéb (erdő, fásítás stb.)	10 609	12 965	13 479	612	2 880	3 514	308	8 895	5 264
Összesen	169 034	201 376	194 041	36 652	79 436	99 692	85 880	163 461	217 735

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

17. táblázat: Főbb mezőgazdasági gépek értékesítése

Megnevezés	Értékesítés mezőgazdasági végfelhasználóknak ^{a)}		
	2010. I. félév	2011. I. félév	2012. I. félév
Kerekes traktorok	400	734	818
Gabonakombájnok	32	92	138
Önjáró rakodók	80	96	98
Talajművelőgépek	775	1 273	1 540
ekék	45	83	107
tárcsás talajművelők	84	140	179
magágykészítők	108	167	247
Vető- és ültetőgépek	161	268	408
gabonavetőgépek	12	38	45
kukoricavető gépek	106	173	309
Tápanyag-visszapótlási gépek	270	396	533
Szilárd műtrágyaszóró gépek	246	362	465
Növényvédő és -ápoló gépek	574	606	681
szántóföldi permetezőgépek	218	216	264
Betakarítógép adapterek	43	64	73
kukoricacső-törő adapterek	9	23	29
napraforgó betakarító adapterek	1	21	27
Szálatakarmány betakarítók	516	499	507
fűkaszák	372	331	326
rendkezelők, rendterítők	126	137	163
Bálázók	98	178	157
Mezőgazdasági pótkocsik	110	125	170

^{a)} Használtgép értékesítés, viszonteladás és külföldi – EU-s és EU-n kívüli – eladás nélkül.

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

18. táblázat: Magyarország állatállománya

Megnevezés	ezer darab				
	2010		2011		2012
	június 1.	december 1.	június 1.	december 1.	június 1.
Szarvasmarha	706	681	692	694	733
Ebből: tehén	315	309	327	327	335
Sertés	3 208	3 168	3 142	3 025	2 913
Ebből: anyakoca	228	219	220	210	205
Juh	1 204	1 181	1 150	1 081	1 168
Ebből: anyajuh	864	844	828	821	839
Ló	68	65	77	74	77
Tyúkfélék	39 428	31 848	37 947	33 865	34 692
Ebből: tojó	12 005	12 571	10 764	11 743	10 268
liba	3 028	1 384	3 558	1 244	3 333
kacsa	5 547	5 813	5 294	4 444	4 520
pulyka	3 637	3 168	3 222	3 053	3 150

Forrás: KSH

19. táblázat: Magyarország teljes haltermelése

Megnevezés	tonna							
	Tógazdasági haltermelés		Intenzív üzemi haltermelés		Természetesvízi zsákmány		Összesen	
	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési
2009	19 927	13 027	2 066	1 798	6 364	6 098	28 357	20 923
2010	18 559	12 305	2 114	1 938	6 300	6 101	26 889	20 249
2011	20 250	14 281	2 336	2 067	6 569	6 361	29 155	22 709

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, HAKI

20. táblázat: Becsült vadállomány

Megnevezés	ezer darab		
	2010	2011	2012
Gímszarvas	92,6	94,1	96,4
Dámszarvas	30,0	30,5	33,2
Őz	366,6	355,7	365,6
Muflon	11,0	11,5	12,3
Vaddisznó	106,7	105,8	109,8
Mezei nyúl	538,7	454,5	497,2
Fácán	761,7	612,8	678,8
Fogoly	32,4	24,8	22,8

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

21. táblázat: **Vadállomány hasznosítás, teríték**

	ezer darab		
Megnevezés	2009	2010	2011
Gímszarvas	39,3	41,1	47,7
Dámszarvas	10,5	10,8	11,7
Őz	89,8	88,6	93,1
Muflon	3,1	3,4	3,5
Vaddisznó	111,2	112,4	128,9
Mezei nyúl	106,8	78,8	98,9
Fácán	377,7	306,5	375
Fogoly	3,8	2,2	2,2
Pénzügyi adatok (milliárd HUF)			
Bevétel	15,87	16,37	18,67
Összes kiadás	15,71	15,97	17,20
Ebből: mezőgazdasági vadkár	4,00	7,03	2,24
erdei vadkár	0,12	0,14	0,16
Eredmény	0,16	0,39	1,47

Forrás: Országos Vadgazdálkodási Adattár

22. táblázat: **Erdőterület, erdősültség**

	ezer hektár		
Megnevezés	2009	2010	2011
1. Földterület összesen	9 303	9 303	9303
2. Erdőgazdálkodás alá vont terület összesen ^{a)}	2 039	2 046	2 051
Ebből:			
Faállománnyal borított terület	1 913	1 922	1 928
Erdőgazdálkodás alá vont területről:			
Állami tulajdonú erdők	1 062	1 063	1 064
Közösségi tulajdonú erdők	19	19	21
Magántulajdonú erdők	832	840	843
Erdősültség százalékban	20,6	20,7	20,7

^{a)} Megjegyzés: Az erdő művelési ágon kívül tartalmazza az utak vadlegelők stb. területét is.

Forrás: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Erdészeti Igazgatóság

23. táblázat: **A mezőgazdasági, vad-, erdőgazdálkodási és halászati társas vállalkozások jövedelem alakulása^{a)}**

Megnevezés	2009	2010	2011
Adózás előtti eredmény, millió HUF	35 853,7	49 757,5	137 091
Adózás előtti eredmény ezer HUF/hektár	9,7	10,7	33,2

^{a)} Adóbevallást készítő vállalkozások adatai alapján.

Forrás: NAV gyorsjelentés

24. táblázat: **Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme (éves adatok)**

Megnevezés	millió EUR		
	2009	2010	2011
Export	5 086	5 843	6 879
Import	3 371	3 711	4 182
Egyenleg	1 715	2 133	2 697

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

25. táblázat: **Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme (I. féléves adatok)**

Megnevezés	millió EUR		
	2010	2011	2012
Export		3 411	3 862
Import		2 235	2 146
Egyenleg		1 176	1 716

Forrás: AKI Statisztikai Osztály, KSH

26. táblázat: **Az élelmiszeripar fontosabb adatai**

Megnevezés	2009	2010	2011
Kibocsátás, millió HUF	2 249 415	2 236 178	2 548 121
Bruttó hozzáadott érték, millió HUF	657 136	598 721	626 928
Árbevétel, millió HUF	2 548 028	2 600 677	2 893 989
Foglalkoztatottak, fő	93 136	91 526	91 033

Forrás: NAV gyorsjelentés

27. táblázat: Főbb élelmiszeripari szakágazatok árbevétele és eredménye

millió HUF

Szakágazatok	Értékesítés nettó árbevétele			Adózás előtti eredmény		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Húsfeldolgozás, tartósítás	262 248	281 616	307 185	-4 837	1 303	3 014
Baromfi-hús feldolgozása, tartósítás	245 532	253 357	234 816	-13 635	-2 809	2 097
Hús-, baromfi-hús-készítmény gyártása	125 788	99 815	109 258	-7 304	-905	3 285
Gyümölcs, zöldség feldolgozás	271 806	213 992	201 345	-1 457	6 065	4 907
Tejtermék gyártása	225 859	188 187	208 946	-3 316	-3 868	-5 210
Malomipari termék gyártása	126 268	94 868	96 651	3 338	616	459
Haszonállat-eledelel gyártása	164 385	130 478	160 357	2 583	1 577	3 613
Hobbiállat-eledelel gyártása	61 408	68 578	69 289	799	3 060	5 636
Tésztafélék gyártása	37 460	32 018	37 153	1 990	1 756	576
Sörgyártás	130 622	89 567	52 887	-3 378	4 273	2 981
Üdítőital gyártása	164 225	174 041	155 588	-4 875	-2 846	2 257
Dohányipar	171 459	173 485	156 746	-2 113	2 425	752
Összes szakágazat	2 854 009	2 548 028	2 600 677	9 550	53 402	58 735

Forrás: NAV

V. Gyakran feltett kérdések

Ez a fejezetet nem állandó része az Agrárgazdasági Figyelőnek. Csak esetenként szerepeltetjük, ha olyan alapkérdések merülnek fel, amelyek igénylik a közszereplők és a laikus érdeklődők tárgyilagos tájékoztatását.

Hogyan alakulnak az alapvető élelmiszeripari termékek és az állati eredetű élelmiszeripari alapanyagok árai 2012 utolsó és 2013 első negyedében?

Az AKI által készített prognózisa szerint, a fehér kenyér megelőző időszakos fogyasztói árából (KSH), a sütőipar értékesítési árából, illetve a 18 százalékos áfából kiindulva a termék fogyasztói árának várható változása előreláthatóan nem haladja meg a 15-20 százalékot. A tényleges fogyasztói árat többek között az alapanyag behozatala és a kiskereskedelem szabad árképzése is befolyásolni fogja. Bár a liszt behozatala az elmúlt évek során folyamatosan emelkedő tendenciát mutatott, a belpiaci árak alakulására az importnak egyelőre nincs érzékelhető hatása.

Magyarországon a nyerstej termelői ára az éven belüli szezonális miatt február és július között rendszerint emelkedik, míg augusztus és január között többnyire csökken. A nyerstej termelői árának emelkedését a folyadéktej fogyasztói ára általában egy hónapos késéssel követi. A KSH adatai szerint a 2,8 százalékos zsírtartalmú tej fogyasztói ára 2012 februárjában érte el maximumát (241 Ft/l), majd júniusig csökkent, majd stagnált. A nyerstej termelői árának növekedése szeptembertől várható, azonban figyelembe kell venni, hogy a fogyasztói árat a kereskedelem határozza meg, így az nem mindig követi a termelői és a feldolgozó árak alakulását. A folyadéktej fogyasztói árának drágulása 5-7 százalék között valószínűsíthető a 2012. október és 2013. március közötti időszakban.

A magyarországi sertésárak – az előző évekhez hasonlóan – az idén is követték az uniós árak tendenciáját. A belföldi termelésből származó sertések termelői ára 2012. január és március között folyamatosan csökkent, majd a második negyedévben emelkedni kezdett. Augusztusban a vágósertés termelői ára 400 forint/kg élősúly volt, ami közel 4,5 százalékos emelkedést jelent az egy hónappal korábbihoz viszo-

nyítva. A vágósertés termelői ára 5-10 százalékkal emelkedhet a 2012. augusztusig képest, így 420-440 forint/kg (élősúly) között alakul, míg a serteshúsok fogyasztói árában ennél kisebb mértékű emelkedéssel számolunk.

A vágócsirke termelői ára Magyarországon folyamatosan emelkedett az elmúlt öt évben. A termelésre jellemző a szezonális, azonban a rövid termelési ciklusok miatt az ágazat gyorsan reagál a piaci változásokra. A termelési költségek kb. 65 százalékát a vásárolt takarmányok teszik ki. Ezért a takarmány-alapanyagok árának növekedése rendszerint egy-két héten belül átgyűrűzik a vágócsirke termelői árába. Az AKI PÁIR adatai szerint a vágócsirke termelői átlagára 2012 első nyolc hónapjában 5 százalékkal volt magasabb, mint az előző év ugyanezen időszakában. A termelők 2012 augusztusában 269,51 forint/kg (élősúly) összeget kaptak a vágócsirkéért, 1,6 százalékkal többet, mint egy hónappal korábban. A vágócsirke termelői ára tovább nőhet, és a 2012. augusztusnál akár 8-10 százalékkal is magasabb lehet, a 294-299 forint/kg közötti tartományban mozoghat, míg a bontott csirke fogyasztói árának növekedését 6-8 százalék között valószínűsítjük.

Decemberre 200 forint lehet a burgonya kilója a mostani 100-120 forint helyett. Az aszály miatt kisebb az idei termés, még úgy is, hogy a magyar termelők jelentős része öntözte a burgonyaföldeket. Nem lesz elég a hazai termés, és biztos, hogy külföldről kell majd behozni.

Bőven ötven forint fölé nőhet a tojás ára a boltokban. Ez azonban több mindentől is függ, egyrészt attól, hogy a kereskedő milyen árrést használ, hogy mennyire lesznek sikeresek a tárgyalásaik a kormánnyal arról, hogy az alapvető élelmiszerek ÁFA-ját 5 százalékra csökkentésük, illetve attól, hogy mennyi import tojás érkezik az országba (a trendet azonban jelzi, hogy az Európai Unióban jelenleg nő a telepítések száma).

